ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Α1. Ύστερα, από αυτά , λοιπόν, είπα, παρομοίασε τη δική μας φύση στο θέμα της παιδείας και της απαιδευσίας με την εξής εικόνα. Φαντάσου δηλαδή ανθρώπους για παράδειγμα μέσα σε υπόγεια κατοικία όμοια με σπηλιά που έχει την είσοδό της ανοιχτή προς το φως σε όλο το μάκρος της σπηλιάς να βρίσκονται μέσα σε αυτή από παιδιά αλυσοδεμένοι και στα πόδια και στους αυχένες , ώστε και να μένουν οι ίδιοι ακίνητοι και να βλέπουν μόνο μπροστά και να μη μπορούν να στρέφουν τα κεφάλια τους κυκλικά εξαιτίας των δεσμών και να φέγγει γι' αυτούς από ψηλά κι από μακριά ένα φως από φωτιά που καίει από πίσω τους και ανάμεσα στη φωτιά και στους δεσμώτες σ' ένα ψηλότερο γι' αυτούς επίπεδο δρόμος δίπλα στον οποίο φαντάσου ένα χαμηλό τοιχάκι να είναι χτισμένο απέναντί του όπως ακριβώς στήνονται από τους θαυματοποιούς μπροστά από τους ίδιους τα παραπετάσματα πάνω από τα οποία παρουσιάζουν τα τεχνάσματά τους.

Β1.
- πρὸς τὸ φῶς: το φως του ήλιου είναι η ύψιστη ιδέα του Αγαθού, είναι η αλήθεια και οντολογικώς παραπέμπει στη θεότητα. Ο φωτεινός κόσμος είναι ο κόσμος που βρίσκεται έξω από τη σπηλιά και συμβολίζει τον κόσμο των Ιδεών, την αληθινή πραγματικότητα που γίνεται αντιληπτή μόνο μέσω της νόησης. Επομένως η πορεία από το σπήλαιο προς το φως συμβολίζει την πορεία του δεσμώτη από την άγνοια προς τη γνώση, την απελευθέρωσή του που σκοπό έχει την κατάκτηση της γνώσης και της αλήθειας μέσω της νόησης και της παιδείας και άρα τη μεταστροφή του σε φιλόσοφο βασιλέα.
- ἐν δεσμοῖς: οι αλυσίδες είναι οι αισθήσεις που μας κρατούν δέσμιους και δεν μας αφήνουν να αντιληφθούμε την πραγματικότητα. Μας κρατούν καθηλωμένους και ακινητοποιημένους σε έναν κόσμο καταναγκασμού, δεσμεύσεως , ανελευθερίας αμάθειας. Αν το εξετάσουμε σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, οι αλυσίδες μπορούν να παρομοιαστούν με τα εμπόδια που συναντάμε στη ζωή μας, με την προσήλωσή μας στα υλικά αγαθά που μας κρατούν μακριά από τη θέαση του αγαθού.
- ἀνδριάντας: σχόλιο σχολικού βιβλίου σελ. 116

Β2. Οι εκφραστικοί τρόποι με τους οποίους αισθητοποιείται η εικόνα του σπηλαίου είναι οι εξής:
- Αλληγορία: είναι ένας εκφραστικός τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας άλλα λέει κι άλλα εννοεί. Πρόκειται συνεπώς για συνεχή μεταφορά ή

ΧΙΩΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

παρομοίωση. Ο Πλάτωνας τη χρησιμοποιεί για να κάνει πιο κατανοητές δύσκολες φιλοσοφικές έννοιες και για να κερδίσει την προσοχή και το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Επίσης, ο εκφραστικός αυτός τρόπος του είναι χρήσιμος όταν θέλει να θεμελιώσει απόψεις που δε μπορούν να στηριχτούν με τη διαλεκτική ή για να ενισχύσει τη διαλεκτική.

- Διάλογος: χάρη σε αυτόν η περιγραφή του σπηλαίου δε γίνεται μονότονη αλλά αποκτά ζωντάνια και παραστατικότητα.
- Χρήση β ΄ ενικού προσώπου (ἀπείκασον, ἰδέ ,ὅρα) : συνδέεται με το διάλογο και προσδίδει στην περιγραφή αμεσότητα.
- Εικόνες: η περιγραφή του σπηλαίου δίνεται μέσω πληθώρας οπτικοακουστικών και κινητικών εικόνων. Ειδικότερα μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

α) οπτικές εικόνες: η περιγραφή της σπηλιάς (« καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει»), οι ακινητοποιημένοι δεσμώτες (« ἐν δεσμοῖς… περιάγειν») , η παρουσίαση της φωτιάς που καίει στο πίσω μέρος (« φῶς δέ … αὐτῶν»), και του τοίχου (« μεταξύ δέ … δεικνύασι»)

β) κινητική εικόνα: η παρουσίαση των ανθρώπων, οι οποίοι κινούνται στο δρόμο (« ὅρα … εἰργασμένα»)

γ) ακουστική εικόνα: οι ομιλίες των ανθρώπων που ακούγονται κατά το πέρασμά τους(«οἷον … παραφερόντων»)

Β3. Σχολικό βιβλίο σελίδα 98:
«Η πορεία προς την ολοκλήρωση… άρχοντες (βασιλείς)»
Σχολικό βιβλίο σελίδα 97:
« Οι φύλακες - παντελείς αναλαμβάνουν τη διακυβέρνηση και μεριμνούν … υπηρετεί το πλήθος»
Σχολικό βιβλίο σελίδα 98:
« Οι ενασχολήσεις … τιμώνται ως ήρωες»
Σχολικό βιβλίο σελίδα 100:
« Οι φιλόσοφοι - βασιλεῖς … κοπιώδες λειτούργημά τους»
Έτσι καθοδηγούν την πολιτεία προς το Αγαθόν.

Β4. γεωμετρία: καταγείῳ
σχήμα : ἐχούσῃ
ευφυής : φύσιν
υπόδημα : δεσμοῖς
διένεξη : φέροντας
οπτασία : ὁρῶ
άξονας : περιάγειν
διεργασία : εἰργασμένα
πυρετός: πυρός
δίφθογγος : φθεγγομένους

ΧΙΩΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Ο Κλεόμβροτος, λοιπόν, ακούγοντας αυτά παρακινούνταν να πολεμήσει. Από το άλλο μέρος πάλι οι αρχηγοί των Θηβαίων σκέφτονταν ότι αν δεν πολεμήσουν θα αποστατήσουν οι γειτονικές τους πόλεις, ενώ οι ίδιοι θα πολιορκηθούν˙ αν όμως ο λαός των Θηβαίων στερείτο τα αναγκαία (σκέφτονταν) ότι υπήρχε κίνδυνος και η πόλη να γίνει εχθρική σε αυτούς. Επειδή είχαν και προηγουμένως εξοριστεί πολλοί από αυτούς σκέφτονταν ότι ήταν καλύτερο να φονευθούν μαχόμενοι παρά πάλι να εξοριστούν. Επιπρόσθετα τους ενθάρρυνε και ο χρησμός που έλεγε ότι έπρεπε οι Λακεδαιμόνιοι να ηττηθούν εδώ όπου ήταν ο τάφος των θυγατέρων οι οποίες αναφέρεται ότι αυτοκτόνησαν επειδή βιάσθηκαν από κάποιους Λακεδαιμονίους.

Γ2. παρωξύνετο → παρωξύμμεθα
συνάπτειν → σύναψον
προεστῶτες → προεστῶσα
πεφευγότες → φυγεῖν
πολλοί → πλεῖστοι
κρεῖττον → κρείττοσι
δέοι → ἔδει
ἡττηθῆναι → ἡττῷτο
μνῆμα → μνήματι
ἑαυτάς → ἡμᾶς αὐτάς

ΧΙΩΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Γ3.α. ταῦτα : αντικείμενο της μετοχής ἀκούων
αὐτῶν : γενική διαιρετική στο πολλοί
μαχομένους : τροπική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ἀποθνῄσκειν
ἀποθνῄσκειν : τελικό απαρέμφατο υποκείμενο της απρόσωπης έκφρασης «κρεῖττον εἶναι»
πρὸς τούτοις : εμπρόθετος προσδιορισμός της προσθήκης στο ρήμα «παρεθάρρυνε»
Λακεδαιμονίους : υποκείμενο του απαρεμφάτου ἡττηθῆναι

Γ3.β. Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο «ὡς», γιατί δηλώνει υποκειμενική κρίση. Εκφέρεται με ευκτική πλαγίου λόγου (ἀποστήσοιντο), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (ἐλογίζοντο) και λειτουργεί συντακτικά ως αντικείμενο στο ρήμα εξάρτησης «ἐλογίζοντο».